

Tilsynsrapport Sundhedsplejen Ballerup Kommune

Sundhedsfagligt, planlagt tilsyn – Sundhedsplejen 2019

Sundhedsplejen Ballerup Kommune
Platanbuen 1, opgang C4, 1.,
2750 Ballerup

CVR- eller P-nummer: 1014668736

Dato for tilsynet: 3.10.2019

Tilsynet blev foretaget af: Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Øst
Sagsnr.: 5-9011-6129/1

1. Vurdering

Konklusion efter partshøring

Styrelsen for Patientsikkerhed har modtaget bemærkninger i partshøringsperioden om at behandlingsstedet tilslutter sig rapporten fra tilsynet.

Styrelsen afslutter dermed tilsynet.

Samlet vurdering efter tilsynsbesøg

Styrelsen for Patientsikkerhed har efter tilsynsbesøget den 3.10.2019 vurderet, at behandlingsstedet indplaceres i kategorien:

Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden

Vurderingen af patientsikkerheden på behandlingsstedet er baseret på de forhold, der er gennemgået ved det aktuelle tilsyn.

På baggrund af dette fremstod Sundhedsplejen i Ballerup Kommune sundhedsfagligt velorganiseret med gode procedurer og høj grad af systematik.

Styrelsen har i sin vurdering lagt vægt på, at målepunkterne vedrørende sundhedsplejens organisering, herunder instrukser, kommunikation og overgange i patientforløbet samt hygiejne var opfyldt. Journalføringen var grundig og fyldestgørende i forhold til beskrivelse af aktuelle og potentielle problemer. Dog fandtes mangler i den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende opfølgning og evaluering, samt vedrørende de formelle krav til journalføring, da der forelå bilag på papir, som ikke fremgik af den elektronisk journal. Desuden var der manglende dokumentation for, at der var indhentet informeret samtykke.

Det er styrelsens vurdering, at behandlingsstedet vil være i stand til at rette op på de anførte mangler ud fra den rådgivning der blev givet ved tilsynet. Styrelsen vurderer således, at der er tale om mindre problemer af betydning for patientsikkerheden.

Sammenfatning af fund

På baggrund af observationer, interview og journalgennemgang skal følgende fremhæves: Der var fund på områderne journalføring af opfølgning og evaluering på aktuel sundhedspleje, journalføring foregik ikke samlet i en journal samt vedrørende informeret samtykke.

Detaljerede fund kan ses i oversigten: Fund ved tilsynet

Henstillinger

Fundene ved tilsynet giver anledning til, at Styrelsen for Patientsikkerhed **henstiller følgende**

- Behandlingsstedet skal sikre, at den sundhedsfaglige dokumentation indeholder beskrivelse, opfølgning og evaluering af den aktuelle sundhedspleje (målepunkt 6)
- Behandlingsstedet skal sikre, at den sundhedsfaglige dokumentation er overskuelig, systematisk og føres i én journal (målepunkt 7)
- Behandlingsstedet skal sikre, at informeret samtykke til behandlinger dokumenteret i den sundhedsfaglige journal (målepunkt 8)

Styrelsen for Patientsikkerhed forudsætter, at behandlingsstedet opfylder ovenstående henstillinger.

2. Fund ved tilsynet

[↑Tilbage til vurdering](#)

Behandlingsstedets organisering

Målepunkt		Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt	Fund og kommentarer
1:	<u>Interview af ledelsen om ansvars- og kompetenceforhold</u>	X			
2:	<u>Gennemgang af skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed</u>	X			
3	<u>Gennemgang af formelle krav til skriftlige instrukser</u>	X			

Journalgennemgang

Målepunkt		Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt	Fund og kommentarer
4:	<u>Interview og journalgennemgang vedrørende vurdering af behov for sundhedsplejefaglig indsats hos familier og børn som er sårbare</u>	X			
5:	<u>Journalgennemgang med henblik på vurdering af den sygeplejefaglige beskrivelse af patientens (barnets) aktuelle og potentielle problemer</u>	X			
6:	<u>Gennemgang af den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende aktuel sundheds-pleje, opfølgning og evaluering</u>		X		I to ud af otte stikprøver forelå beskrivelse af den sundhedsfaglige indsats, men der manglede beskrivelse af opfølgning og evaluering. Eksempelvis var der ikke beskrevet plan for opfølgning hos et skolebarn med overvægts problemer. Sundhedsplejen kendte barnet godt og kunne mundtligt redegøre for evaluering og opfølgning.

7:	<u>Journalgennemgang vedrørende formelle krav til journalføring</u>		X		I fire ud af fire stikprøver fra spædbørnssundhedsplejen fremgik det ikke af den elektroniske journal at "Barnets Bog" forelå på papir i familiens hjem.
----	---	--	---	--	--

Patientens retsstilling

Målepunkt	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt	Fund og kommentarer	
8:	<u>Interview og journalgennemgang vedrørende informeret samtykke til behandling</u>		X		I fire ud af fire stikprøver fra skolesundhedsplejen forelå der ikke dokumentation for indhentet informeret samtykke til at se børnene i skoletiden uden forældre. Det blev på tilsynet oplyst, at samtykke blev indhentet skriftligt på papir inden hvert besøg. Disse blev opbevaret på hver skole, men fremgik ikke i den elektroniske journal.

Fagspecifikke målepunkter

Målepunkt	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt	Fund og kommentarer	
9:	<u>Interview vedrørende kommunikation og overgange i patientforløbet</u>	X			

Hygiejne

Målepunkt	Opfyldt	Ikke opfyldt	Ikke aktuelt	Fund og kommentarer	
10:	<u>Observation og interview om procedurer for hygiejne</u>	X			

Øvrige fund

Målepunkt	Ingen fund	Fund og kommentarer	
11:	<u>Øvrige fund med patientsikkerhedsmæssige risici</u>	X	

3. Relevante oplysninger

Oplysninger om behandlingsstedet

- Sundhedsplejen i Ballerup Kommune var organiseret under Center for Social og Sundhed, men stod over for en omorganisering hvor sundhedsplejen fremover ville være organiseret under Børne – og Ungerådgivningen.
- Sundhedsplejen var opdelt i 5 distrikter der som udgangspunkt fulgte skoledistrikterne. Der var ca. 500 fødsler om året.
- Der var ansat 17 sundhedsplejersker, hvoraf de fleste arbejdede som både skole- eller spædbørnssundhedsplejersker. Derud over var der en sekretær, en souschef og en leder.
- Leder af Sundhedsplejen var sundhedsplejerske Maria Louise Bjørking.
- Sundhedsplejerskerne var særligt uddannet inden for amning, overvægt, præmature, sikkerhed for børn, babymassage m.v.
- Alle barselsbesøg blev gennemført af en gruppe på 5 sundhedsplejersker hvorefter familierne fik tildelt deres egen sundhedsplejerske.
- Sundhedsplejen tilbød almindelige mødregrupper, ung mødregruppe (17-25 år) multietnisk mødregruppe, åbent hus, gruppe for efterfødselsreaktioner, fædregrupper m.v. Der ud over blev der 8 gange årligt tilbudt undervisning på barselscafeer i kulturhusene/ på bibliotekerne i eksempelvis søvn, syge børn, sikkerhed i hjemmet og babymassage.
- Sundhedsplejerskerne indgik i tidlig tværfaglige indsatsmøder en gang om måneden med psykologer, ergoterapeuter, fysioterapeuter, socialrådgivere m.v. Desuden kunne sårbare familier tilbydes forløb i Familiehuset med psykologer, jordemødre, sundhedsplejersker, specialpædagoger m.v.
- Sundhedsplejen anvendte det elektroniske journalsystem TM-Sund.

Om tilsynet

- Antal stikprøver/journalgennemgange: Dokumentationen for 8 patienter blev gennemgået.
- Afsluttende opsamling på tilsynets fund givet til leder af Sundhedsplejen Maria Louise Bjørking, to sundhedsplejersker samt risikomanager og kvalitetskonsulent Christine Ebbesen.
- Tilsynet blev foretaget af: Oversygeplejerske Lone Teglbjærg.

4. Bilag

Uddybning af målepunkter

Behandlingsstedets organisering

1: Interview af ledelsen om ansvars- og kompetenceforhold

Tilsynsførende interviewer ledelsen eller ledelsens repræsentanter om ansvars- og opgavefordeling for de forskellige personalegrupper.

Ved interview af ledelsen er der fokus på:

- beskrivelse af kompetencer samt ansvars- og opgavefordeling for de forskellige personalegrupper, herunder vikarer, sundhedsplejerskestuderende og sygeplejersker, som arbejder på dispensation.

Tilsynsførende interviewer ledelsen samt den/de pågældende ansatte om følgende:

- hvordan ledelsen sikrer sig, at personalet er instrueret i patientbehandlingen og har forstået instruktionen
- hvordan ledelsen i sit tilsyn med personalet tager højde for opgavens karakter samt medhjælpens uddannelse, erfaringer og kvalifikationer i relation til den konkrete opgave.

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven \(kapitel 36\), LBK nr. 1286 af 2. november 2018](#)

[Vejledning til kommunerne om dispensation fra kravet om specialuddannelse til sundhedsplejerske, VEJ nr. 9023 af d. 10. januar 2018](#)

↑ **Tilbage til oversigt**

2: Gennemgang af skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed

Tilsynsførende gennemgår skriftlige instrukser for sundhedsfaglig virksomhed.

Ved gennemgang af instrukserne skal følgende fremgå:

- at rækkevidden og omfanget af de sundhedsfaglige opgaver er tilstrækkeligt beskrevet, og indholdet er patientsikkerhedsmæssigt forsvarligt, herunder i forhold til det personale, der udfører de sundhedsfaglige opgaver.

Følgende instrukser skal forefindes, hvor det er relevant for den pågældende sundhedspleje:

- Instruks for den sundhedsfaglige journalføring
- Instruks for kompetence- ansvars- og opgavefordeling
- Instruks for hygiejne (se målepunkt 4)
- Instruks for underretning
- Instruks for kostvejledning
- Instruks for vejledning af amning
- Instruks for rådgivning om D- vitamin

Referencer:

[Vejledning om udfærdigelse af instrukser, VEJ nr. 9001 af 20. november 2000](#)

↑[Tilbage til oversigt](#)

3: Gennemgang af formelle krav til skriftlige instrukser

Tilsynsførende gennemgår de relevante sundhedsfaglige instrukser med henblik på, om nedenstående formelle krav til instrukser er opfyldt:

- Hvem der er ansvarlig for instruksen
- Hvilke personer/personalegrupper instruksen er rettet mod
- En entydig og relevant fremstilling af emnet
- En entydig beskrivelse af ansvarsforholdene
- Dato for ikrafttrædelse
- Dato for revidering

Referencer:

[Vejledning om udfærdigelse af instrukser, VEJ nr. 9001 af 20. november 2000](#)

↑[Tilbage til oversigt](#)

Journalgennemgang

4: Interview og journalgennemgang vedrørende vurdering af behov for sundhedsplejefaglig indsats hos familier og børn som er sårbare

Tilsynsførende interviewer ledelsen og sundhedspersoner i forhold til:

- Hvordan sårbare børn og familier kendetegnes i kommunen/ på behandlingsstedet.
- Hvordan det sikres, at sundhedsplejen giver tilbud til børn og familier, som er sårbare/udsatte.
- Hvordan der sikres tværfaglig koordinering, som skal sikre, at den enkeltes udvikling, sundhed og trivsel fremmes, og at der i tilstrækkeligt omfang formidles kontakt til lægefaglig, psykologisk og anden sagkundskab?

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler i forhold til:

- Dokumentation af tilbud og indsatser til børn og familier, som er sårbare/udsatte

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 1286 af 2. november 2018](#)

[Bekendtgørelse af sundhedsloven \(kapitel 36\), LBK nr. 1286 af 2. november 2018](#)

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Vejledningen om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge – Sundhedsstyrelsen af 2011](#)

[↑Tilbage til oversigt](#)

5: Journalgennemgang med henblik på vurdering af den sygeplejefaglige beskrivelse af patientens (barnets) aktuelle og potentielle problemer

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler med henblik på at vurdere den sundhedsfaglige dokumentation, om der som minimum fremgår en beskrivelse af patienternes sundhedsmæssige tilstand samt pleje og behandling. Denne skal opdateres ved ændringer i patienternes helbredsmæssige tilstand.

Der fokuseres på, om følgende aktuelle eller potentielle problemområder er fagligt vurderet og dokumenteret:

- funktionsniveau, fx evnen til at klare sig selv i det daglige liv, ADL (Activities of Daily Living). *Eksempelvis barnets trivsel og udvikling*
- bevægeapparat, fx behov for træning, balanceproblemer og evt. faldtendens
- ernæring, fx under- eller overvægt, spisevaner, ernæringsproblemer forårsaget af sygdom eller behandling, kvalme og opkastning. *Eksempelvis amning, overgangskost mv.*
- hud og slimhinder, fx forandringer og lidelser fra hud, slimhinder og andre væv, fx. muskler, hår og negle
- kommunikation, fx evnen til at gøre sig forståelig og forstå omverdenen. *Eksempelvis barnets sproglige udvikling*
- psykosociale forhold, fx arbejdsevne, relationer til familie, ensomhed. Vejlede i og spørge til livsstilsproblemer, misbrug og mestring. *Eksempelvis barnets familie, søskende samt relationer til kammerater*
- respiration og cirkulation, fx luftvejsproblemer som åndenød, hoste, risiko for aspiration, legemstemperatur, blodtryk og puls
- seksualitet, fx samlivsforstyrrelser som følge af sygdom eller lægemidler. *Eksempelvis problemer med kønsdele hos det spæde barn, seksuel identitet hos skolebarnet mv.*
- smerter og sanseindtryk, fx akutte eller kroniske smerter og ubehag, problemer med syn og hørelse
- søvn og hvile, fx faktorer som letter eller hindrer søvn og hvile
- viden og udvikling, fx behov for information eller undervisning, helbredsopfattelse, sygdomsindsigt, hukommelse
- udskillelse af affaldsstoffer, fx inkontinens, obstipation, diarré.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, videregivelse og overdragelse m.v.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Vejledning om sygeplejefaglige optegnelser, VEJ nr. 9019 af 15. januar 2013](#)

↑ **Tilbage til oversigt**

6: Gennemgang af den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende aktuel sundhedspleje, opfølgning og evaluering

Tilsynsførende gennemgår den sundhedsfaglige dokumentation med henblik på at vurdere, om den indeholder:

- Beskrivelse af sundhedsplejefaglig indsats samt evt. opfølgning, som er iværksat hos patienten i forhold til:
 - Sundhed, trivsel og udvikling
 - Aktuelle helbredsmæssige problemer og sygdomme
 - Samarbejdspartnere, behandlingsansvarlig læge, fysioterapeut og lign.
- Evalueringen og opfølgningen forventes eksempelvis at indeholde:
 - Beskrivelse af hvilken rådgivning sundhedsplejersken har ydet
 - Dokumentation af henvisninger til relevante instanser/behandlingssteder
 - Dokumentation af opfølgning på ovennævnte.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Vejledning om sygeplejefaglige optegnelser, VEJ nr. 9019 af 15. januar 2013](#)

[Vejledningen om forebyggende sundhedsydelse til børn og unge – Sundhedsstyrelsen 2011](#)

[↑Tilbage til oversigt](#)

7: Journalgennemgang vedrørende formelle krav til journalføring

Tilsynsførende gennemgår et antal journaler med henblik på at vurdere journalføringen.

Ved journalgennemgang fokuseres på, om:

- notaterne er daterede, patientens navn og personnummer fremgår og det tydeligt fremgår, hvem der har udarbejdet notatet
- notaterne er skrevet på dansk, fraset eventuel medicinsk terminologi
- notaterne er forståelige, systematiske og overskuelige
- teksten er meningsfuld ved anvendelse af eventuelle standardskabeloner (fraser)
- det tydeligt fremgår af den elektroniske journal, hvis der foreligger bilag på papir eller i andet format, herunder eksempelvis barnets bog.

Referencer:

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[↑Tilbage til oversigt](#)

Patientens retsstilling

8: Interview og journalgennemgang vedrørende informeret samtykke til behandling

Tilsynsførende interviewer sundhedspersoner og gennemgår journaler på udvalgte risikoområder i forhold til, hvordan de i praksis sikrer, at der forud for udvalgte behandlinger informeres og indhentes samtykke og hvordan det journalføres.

Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Det gælder både for undersøgelse, diagnosticering, sygdomsbehandling, fødselshjælp, genoptræning, sundhedsfaglig pleje samt forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til den enkelte patient. Kravet indebærer, at der skal informeres tilstrækkeligt, inden patienten tager stilling til behandlingen. Samtykkekravet understreger patientens selvbestemmelsesret.

Informationen skal omfatte:

- Sundhed, trivsel og udvikling
- Aktuelle helbredsmæssige problemer.

For sundhedsplejen kan behandlingen eksempelvis være samtykke til Marte Meo forløb, screeninger som eksempelvis. EPDS mv.

Supplerende for børn og unge

For patienter til og med 14 år er det forældremyndighedens indehaver, der har samtykkekompetencen. Både barnet og forældrene skal dog informeres.

For patienter på 15-17 år kan den unge selv give samtykke, hvis vedkommende er tilstrækkeligt moden. Forældrene skal dog informeres.

Supplerende for varigt inhabile

Hvis patienten ikke har samtykkekompetence, skal det fremgå, hvem der kan give samtykke på patientens vegne (stedfortrædende samtykke).

For patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, kan de nærmeste pårørende, værger eller fremtidsfuldmægtigen samtykke. Ved både værgemål og fremtidsfuldmægtig er det dog kun, når værgemål/fremtidsfuldmagt omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, og ved fremtidsfuldmagt kun i det omfang fuldmagten bemyndiger dertil.

Ved interview vil der blive fokuseret på følgende:

- Hvordan der informeres tilstrækkeligt og indhentes samtykke til undersøgelse ved sundhedsplejersken
- Hvordan der informeres tilstrækkeligt og indhentes samtykke forud for kontakt til behandlingsansvarlige læge
- Hvordan der informeres tilstrækkeligt og indhentes samtykke for varigt inhabile patienter.

Ved journalgennemgang vil der blive fokuseret på følgende:

- Om der er journalført tilstrækkeligt om information og samtykke inden for de områder, som interviewet omhandlede

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 1286 af 2. november 2018](#)

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler \(journalføring, opbevaring, videregivelse og overdragelse mv.\), BEK nr. 530 af 24. maj 2018](#)

[Bekendtgørelse om samtykke til behandling af børn og unge ved den kommunale tandpleje og sundhedsplejerske BEK nr. 562 af 30. maj 2017](#)

[Bekendtgørelse om information og samtykke i forbindelse med behandling og ved videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger m.v., BEK nr. 359 af 4. april 2019](#)

[↑Tilbage til oversigt](#)

Fagspecifikke målepunkter

9: Interview vedrørende kommunikation og overgange i patientforløbet

Tilsynsførende interviewer ledelsen og sundhedspersoner i forhold til arbejdsgange, kommunikation og samarbejdsrelationer i forhold til, efter behov, at sikre sammenhæng i behandlingen og dialogen med barn og familie.

Ved interview vil der blive fokuseret på følgende risikoområder:

- Hvilke foranstaltninger behandlingsstedet har for at sikre, at viden om et nyfødt barn sker inden for en fastsat tidsramme.
- Hvordan de skriftlige arbejdsgange ved modtagelse af fødeanmeldelse sikres, herunder i situationer, hvor sundhedsplejersken er fraværende.
- Hvordan der planlægges besøg til førstegangsfødende, der sendes tidligt hjem.

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 1286 af d. 2. november 2018](#)

[Vejledningen om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge – Sundhedsstyrelsen af 2011](#)

↑ **Tilbage til oversigt**

Hygiejne

10: Observation og interview om procedurer for hygiejne

Tilsynsførende interviewer ledelse/medarbejdere om procedurer for hygiejne.

Ledelsen skal sikre, at der er en skriftlig instruks for hygiejne (se desuden målepunkt 2), der beskriver relevante og forsvarlige arbejdsgange, samt at personalet er instrueret i og følger disse, med henblik på at sikre forebyggelse af risici for infektioner, spredning af smitsomme sygdomme m.v.

Ved interview og observation afklares, hvordan personalet forebygger infektioner og spredning af smitsomme sygdomme. Der er særlig fokus på håndhygiejne og relevant brug af værnemidler, fx handsker, for at minimere risiko for smitte mellem patienter og mellem patienter og personale.

Eksempelvis

- *Hvordan instrumenter der bruges i småbørns og skolesundhedsplejen håndteres, så der ikke overføres smitte*
- *Brug af værnemidler ved smitsomme sygdomme i familier eller på skolen*

Referencer:

[Bekendtgørelse af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed \(kapitel 5, § 17. Omhu og samvittighedsfuldhed\), LBK nr. 1141 af 13. september 2018](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om generelle forholdsregler i sundhedssektoren, Statens Serum Institut 2017](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren, Statens Serum Institut 2016](#)

[Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer om Håndhygiejne, Statens Serum Institut 2018](#)

[Vejledning om forebyggelse af spredning af MRSA, 3. udgave, Sundhedsstyrelsen 2016](#)

[Vejledning om forebyggelse af spredning af MRSA, 3. udgave, Sundhedsstyrelsen 2016, bilag 5 Infektionshygiejniske retningslinjer: Sundhedsplejersker](#)

↑ **Tilbage til oversigt**

Øvrige fund

11: Øvrige fund med patientsikkerhedsmæssige risici

Referencer:

[Bekendtgørelse af sundhedsloven \(§ 213 og § 215 b\), LBK nr. 1286 af 2. november 2018](#)

[↑Tilbage til oversigt](#)

Lovgrundlag og generelle oplysninger

Formål

Styrelsen for Patientsikkerhed fører det overordnede tilsyn med sundhedsforholdene og den sundhedsfaglige virksomhed på sundhedsområdet. Tilsynet omfatter alle offentlige og private institutioner, virksomheder og behandlingssteder, hvor der udføres sundhedsfaglig behandling af autoriserede sundhedspersoner eller af personer, der handler på deres ansvar (fx på bosteder).

Det gælder alle behandlingssteder, hvor eller hvorfra sundhedspersoner¹ udfører behandling, undersøgelse, diagnosticering, sygdomsbehandling, fødselshjælp, genoptræning, sundhedsfaglig pleje samt forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til den enkelte patient².

BAGGRUND

Den 1. januar 2017 blev Styrelsen for Patientsikkerheds frekvensbaserede tilsyn omlagt til et risikobaseret tilsyn³. Styrelsen har forpligtelse til at gennemføre tilsyns- og læringsaktiviteter for alle typer af behandlingssteder i sundhedsvæsenet, hvor der udføres sundhedsfaglig behandling. Styrelsen udvælger temaer og målepunkter risikobaseret ud fra en vurdering af, hvor der kan være risiko for patientsikkerheden og tager hensyn til behandling af særligt svage og sårbare grupper. Styrelsen udvælger i øjeblikket behandlingssteder⁴ til tilsyn, på stikprøvebasis som led i afdækningen af risikoprofilen for forskellige typer af behandlingssteder. Styrelsen arbejder løbende på også at kunne udvælge det enkelte behandlingssted ud fra en risikovurdering.

I 2019 er temaerne diagnostik og behandling med særligt fokus på det kirurgiske område samt sårbare patienter på de behandlingssteder, hvor det er relevant. Derudover vurderes generelle forhold som journalføring og hygiejne.

Formålet med tilsynsbesøget er at vurdere patientsikkerheden på behandlingsstedet. Desuden har tilsynet til formål at sikre læring hos sundhedspersonalet. Materialer med relevans for årets tilsyn kan findes på styrelsens hjemmeside under [Det risikobaserede tilsyn](#). Der er desuden udarbejdet en liste over hyppigt stillede spørgsmål og tilhørende svar, som kan tilgås på hjemmesiden under [Spørgsmål og svar](#).

¹ Sundhedspersoner omfatter personer, der er autoriserede af Styrelsen for Patientsikkerhed til at varetage sundhedsfaglige opgaver, og personer, der handler på disses ansvar.

² Se sundhedsloven § 5.

³ Omlægningen af tilsynet er sket med udgangspunkt i Politisk aftale af 16. februar 2016 vedr. risikobaseret tilsyn med behandlingssteder samt lov nr. 656 af 8. juni 2016 om ændring af sundhedsloven, lov om ændring af autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love.

⁴ Se sundhedsloven § 213, stk. 2

Tilsynet

Tilsynsbesøget sker normalt efter varsling af behandlingsstedet minimum 6 uger før besøget. Styrelsen for Patientsikkerhed eller personer, som styrelsen har bemyndiget til at udføre tilsynet, har til enhver tid, som led i tilsynet, adgang til at inspicere behandlingsstedet mod behørig legitimation og uden retskendelse⁵. Styrelsen kan kræve oplysninger af personalet på behandlingssteder, der er nødvendige som led i tilsynet. Personalet har pligt til at videregive de afkrævede oplysninger. Det betyder, at der ikke skal indhentes samtykke fra patienter ved behandling af journaloplysninger⁶.

Tilsynsbesøgene tager dels udgangspunkt i en række generelle målepunkter, dels i målepunkter, som er specifikke for typen af behandlingssted. Alle målepunkter for tilsynet kan ses på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside www.stps.dk under Målepunkter. Målepunkterne fokuserer på, om patientsikkerheden er tilgodeset på behandlingsstedet, og om patientrettighederne er overholdt. Det fremgår af målepunkterne, hvilke skriftlige instrukser, procedurer, journalindhold mv., der vil blive lagt vægt på.

Styrelsen undersøger ved tilsynsbesøget, om behandling - herunder eventuel brug af medhjælp til forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed, journalføring og håndtering af hygiejne mv. - foregår fagligt forsvarligt⁷. Herudover reagerer styrelsen på åbenlyse fejl og mangler af betydning for patientsikkerheden.

Behandlingsstedet modtager efter tilsynsbesøget et udkast af rapporten i høring (partshøring) med en høringsfrist på normalt 3 uger. Der er i høringsperioden altid mulighed for at indsende bemærkninger til rapporten. Desuden skal behandlingsstedet, hvis det er relevant, fremsende materiale i henhold til eventuelle henstillinger om handleplan eller krav med påbud.

Efter høringsperioden vurderer styrelsen den handleplan eller anden dokumentation, som eventuelt er fremsendt, og indskriver en konklusion efter partshøring. Det tilføjes i rapporten, hvorvidt styrelsen har modtaget materiale, som bevirker, at behandlingsstedet nu har opfyldt målepunkterne. Styrelsen tager efter høringen stilling til, om tilsynet skal give anledning til, at behandlingsstedet får en henstilling eller eventuelt et påbud, eller om styrelsen kan afslutte tilsynet uden at foretage sig yderligere.

Derefter offentliggøres tilsynet på styrelsens hjemmeside under Tilsynsrapporter.

Behandlingsstedet har pligt til at offentliggøre tilsynsrapporten let tilgængeligt på behandlingsstedets hjemmeside, hvis behandlingsstedet har en hjemmeside. Tilsynsrapporten skal desuden gøres umiddelbart tilgængeligt på behandlingsstedet. Det skal ske i samme periode, som rapporten er offentliggjort på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside⁸.

Et eventuelt påbud vil ligeledes blive offentliggjort på styrelsens hjemmeside under Påbud til behandlingssteder samt på sundhed.dk⁹.

⁵ Se sundhedsloven § 213 a stk. 2

⁶ Se sundhedsloven § 213 a, stk. 1., jf. også sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 3.

⁷ Se lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed § 17

⁸ Se sundhedsloven § 213b, stk. 2 og bekendtgørelse nr. 615 af 31. maj 2017.

⁹ Se sundhedslovens § 215 b, stk. 2, 2. pkt. og bekendtgørelse nr. 604 af 02. juni 2016.

Vurdering af behandlingssteder

På baggrund af tilsynet kategoriseres behandlingsstederne i følgende kategorier:

- Ingen problemer af betydning for patientsikkerheden
- Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden
- Større problemer af betydning for patientsikkerheden
- Kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden

Styrelsens kategorisering sker på baggrund af en samlet sundhedsfaglig vurdering af patientsikkerheden med konkret afsæt i de målepunkter, der er gennemgået. Der er i vurderingen lagt vægt på både opfyldte og uopfyldte målepunkter.

Afhængig af kategoriseringen kan tilsynsbesøg blive fulgt op af henstillinger til behandlingsstedet om at udarbejde og fremsende en handleplan for, hvordan behandlingsstedet vil følge op på uopfyldte målepunkter.

Hvis de sundhedsfaglige forhold på et behandlingssted kan bringe patientsikkerheden i fare, kan Styrelsen for Patientsikkerhed give påbud, hvori der opstilles sundhedsfaglige krav til den pågældende virksomhed, eller give påbud om midlertidigt at indstille virksomheden helt eller delvist.¹⁰

Påbud kan blive fulgt op på forskellig måde afhængig af, hvilke målepunkter der ikke var opfyldt ved tilsynet. Det kan være i form af dokumentation af forskellige forhold eller i form af fornyet tilsynsbesøg¹¹, afhængig af hvilke målepunkter, der ikke er opfyldt.

Tilsynet er et organisationstilsyn. Det vil sige, at det er behandlingsstedet, der er genstand for tilsynet. Eventuelle fejl og mangler bliver anskuet ud fra et organisatorisk synspunkt. Hvis der konstateres mindre problemer af betydning for patientsikkerheden, har styrelsen mulighed for at reagere ved at give henstilling om at behandlingsstedet skal foretage visse sundhedsmæssige ændringer. Hvis der konstateres større problemer af betydning for patientsikkerheden, får behandlingsstedet et påbud om at opfylde et eller flere krav. Hvis der konstateres kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden, gives der påbud om, at behandlingsstedet helt eller delvist skal indstille virksomheden. Det er ikke et individtilsyn, hvor den enkelte sundhedsperson er genstand for tilsynet.

I helt særlige tilfælde, f.eks. hvor styrelsen under tilsynsbesøget får mistanke om alvorlige kognitive svigt, alkoholmisbrug eller åbenlyse faglige mangler hos en sundhedsperson, kan styrelsen indlede en individtilsynssag. I givet fald opretter styrelsen en separat sag, hvor styrelsen – ligesom i øvrige individtilsynssager – vil oplyse sagen nærmere med indhentning af journaler, redegørelser, inddragelse af sagkyndige og samtale med den pågældende sundhedsperson, som har ret til bisidder. Sanktioner i individtilsynet kan ses på styrelsens hjemmeside. Disse sanktioner kan imidlertid ikke komme på tale som resultat af et organisationstilsyn, idet der er tale om en anden lovgivning.

¹⁰ Se sundhedsloven § 215 b

¹¹ Se sundhedsloven § 213, stk. 1